דות שגרמו להרשעת הפלדמרשאל קסרלינג. אולם יכול אני לומר שהופתעתי להיווכח כי גנרל כה אמיץ ומוכשר • נמצא חייב בפש־עי מלחמה. נלחמתי נגד הפלדמרשאל משך חודשים רבים בצפון אפריקה ובאיטליה, ואף פעם לא היו לי טענות כלפי הנהגת פעולתו הצבאית. הוא היה לי תמיד אויב מוכשר. הוא וחייליו ניהלו נגדנו קרב ישר ונאמן.״

כאשר העירו לרוזן כי דר שטרן פרסם את מכתבו והשתמש בו כתעמולה לשחרור ה־פלדמרשאל הגרמני, ענה: ״לא איכפת לי!״

היד לא נחצה. עם הכינוס של רמקה החלה בגלוי המערכה הגדולה על הגנראלים. אחרי הכניעה לא הבינו הקצינים הגרמניים המקצועיים את יחסם של קציני בנות הבריה, אשר לא הבחינו בין פעולות הצבא (שהיו כשרות למדי) לבין פעולות הס. ס. הבלתי צבאי, הגסטאפו וארגוני המפלגה הנאצית שביצעו את פשעי המלחמה בעורף הצבא. הגנראלים טענו שלא ידעו על רוב הפשעים, וגם לא יכלו למנוע אותם, בהיותם ממושמ־עים ונתונים למרות הממשלה שנבחרה באר־רח דימוקראטי על ידי העם הגרמני. יתר על כן, מכיון שהגנראלים חיו במשך שנים במ־רידה מתמדת, גלויה למחצה, נגד היטלר (בעיקר מטעמים צבאיים והתנגדות לתפיסר־תיו הצבאיות) היה נדמה שמגיעה להם תו־דת בנות הברית. ומעל לכל הרגישו הגנרא־לים הגרמנים שלחמו בשעתם את מלחמתם של עמי אירופה ואמריקה נגד ברית המוע־צות, שמדינות המערב תקעו להם, למעשה, סכין בגב במלחמתם נגד האויב הסובייטי המשותף.

כשבא אייזנהואר לשיחות שביתת הנשק בלט בהתנהגותו הקיצונית, לא בירך את הקצינים הגרמנים לשלום ולא לחץ את ידם המושטת. בספר זכרונותיו אמר שאין הוא יכול להתיחס אל הגנראלים הגרמניים כאל חברי ״מקצוע הנשק המכובד״, אינו יכול לשחרר אותם מן האחריות לתמונות הזוו־עה של ברגן־בלזן שזעזעו אותו.

אלא שבינתיים השתנו הזמנים. רוח חדשה נושבת בגרמניה. איש ממצביאי המערב אינו מטיל ספק בכך שאי אפשר לנצח את הרו־סים מבלי להקים מחדש צבא גרמני גדול וח־זק. אין הם מאמינים בכושרו הקרבי ובנכו־נות הלחימה של החייל הצרפתי והאיטלקי, אך נשאר בדמם כבוד רב מאד לכושרו של הפיקוד והחייל הגרמני במלחמה האחרונה. אייזנהואר השמיע דברים רכים, הכריז בפומבי שכבוד הצבא הגרמני לא נפגם. שני גנראלים גרמ־ניים מן הפיקד העליון לשעבר, שהיו ידועים אמנם כאנטי נאצים מובהקים, קיבלו מעמד נראה שהיד שלא נלחצה לפני שש שנים תי־לחץ עתה.

אלא שעתה משחקים הגנראלים הגרמנים בברוגז. אין הם חולמים כלל להקים צבא גרמני, שיוציא מן האש את הערמונים המע־רביים, אלא אחרי שיקבלו את תנאיהם. הת־נאי הראשון: שיוקמו חילות גרמניים עצמ־איים, בעלי נשק כבד וכוח אויר, ושלגרמניה תהיינה זכויות שוות בברית המערב. הצרפ־תים התנגדו לכך בתוקף, הסכימו להקים חטיבות גרמניות בלבד. האמריקאים החליטו לערוך פשרה, לפיה תוקמנה דיביזיות גר־מניות מלאות, מצויידות בנשק הכבד ביותר, שתהיינה כלולות בצבא אירופי מאוחד, לפי־קודו של גנראל אייזנהואר ומפקד כוחות הי־בשה, הגנראל הצרפתי אלפונס ג׳ואן, שהת־פרסם לא מכבר כמדכא ערבי מרוקו.

אולם המכשול הנפשי טרם סולק. אומרים הגנראלים הגרמניים: איננו מסוגלים להל־היב נוער למקצוע הצבא ולחנכו לשאת בכבוד את נשקו כל עוד לא הוחזר על כנו כבוד הצבא הגרמני במלחמה האחרונה. הגנראלים המפורסמים ביותר, ביניהם היינץ גודריאן, גנראל הטנקים המצטיין ביותר ורמטכ״ל הצבא, לא יסכימו להפר את הסולידריות של סגל הקצונה ולהיכנס לשירות כל עוד כלי־אים חבריהם כפושעי מלחמה.

ברית־המועצות
צבא, הנדסה, קומביין

האפשר לראות את החבר סולוד?״ ״איזה סולוד ?״ ״סטודנט המכון להנדסה.״ ״הם שני אחים. שניהם סטודנטים.״ ״הוא סטודנט מן המניין.״ ״שניהם סטודנטים מן המניין.״ ״זה שהיה קפטן.״ ״שניהם היו קפטנים.״ ״טוב, יש לי צורך בשניהם !״

אחר דו־שיח זה נכנס השואל לחדר דל, מרוהט, בעיקר, שולחנות שרטוט. מעל לשול־חנות הרכינו את ראשיהם שני אחים תאומים, בני 29.

״דממה !״ לאחר שהתאומים סיימו את לימודיהם בבית הספר העממי המשיכו בבית ספר מקצועי, התמחו, בשקידה יתירה, באלק־טרומכניקה. בני 19 נכנסו למפלגה הקומוניס־טית, עם פרוץ המלחמה עבדו במכרות. ואסילי וגריגורי סולוד הפכו לוחמים עזים, עברו את דרך הדמים משדות פודומסק (אוקראינה הצפון־מערבית) עד לנהר האודר הגרמני. פרט לשנה אחת, בה שרתו בשתי חטיבות שונות של אותה דיביזיה, שרתו כל המלחמה באותה היחידה. כשנסתיימה המלחמה היו שניהם קפטנים, עטורי אותות הצטיינות. הבריהם אהבום על אומץ לבם, התמדתם ומצב רוחם העליז תמיד.

ביום הנצחון שאלם הגנרל, מפקד הדיביזיה: ״מה בדעתכם לעשות אחר שחרורכם ?״ התשובה, שבאה משני התאומים כאחת, היתה קצרה : ״ללמוד !״

בשובם לביתם מצאו הרס איום. האב מת, האח הבכור והגיס, בעל האחות, נפלו בשדה הקרב, האם זקנה מצרות. אולם החיים שבו למסלולם. האם, שזרעה שברי מתכת בשדות, כדי שהנאצים לא יקצרו את התבואה ומכר־ניוויהם תיפגענה והאחות, נהגת מכונית־המשא, שהוחבאה במחבן, חזרו לקולחוז הפועל האדום, מפעלו של האב המנוח, שהיה חברו מ־1928 כאשר השקיע בו את סכום הכסף הגדול שהרויח בהגרלה ממשלתית, לציוד המשק.

התאומים יצאו למכון ההנדסה גורני במוס־קבה, פגשו בו רבים מחבריהם לנשק. המוסד היה מלא אנשי חזית לשעבר, הם פגשו בו בין היתר את קשרית המטה שלהם, לאריסה ניקיטניה.

משך חמש שנות לימוד הצטיינו התאומים גריגורי וואסילי, הופיעו החודש לפני ועדת פרופסורים על מנת להגן על הדיפלומה שלהם.

לאריסה, גריגורי, ואסילי וקלאודיה סוזוד
בין היתר, קשרית המטה

להפתעת הבוחנים, הופיעו התאומים עם נשותיהם. גריגורי נשא את קשרית המטה לאריסה, שהקדימה וסיימה את הלימודים שנה לפניו. ואסילי נשא חברה למקצוע, קלאודיה.

אחר שעמדו בהצלחה בבחינות נתבקשו על ידי המכון להישאר בו כפרחי פרופסורים, נאותו ומתמסרים בשעות הפנאי לתכנון קומ־ביינים. גריגורי — מתכנן קומביין לעבודה בהרים. ואסילי — לקצירת שיבולים אלכ־סוניות.

קונגו הצרפתית
״בוקר טוב, היום התחיל !״

ב־18 לאוגוסט 1947 הוצפו המזחים של נמל הנקודה השחורה, באפריקה המרכזית הצרפתית, על חוף האוקינוס האטלנטי, על ידי שיירה מוזרה. סביב ארבע קרונות הקשו־רים לארבע מכוניות משא, רוכזו מאות אר־גזים, טרקטורים ודחפורים, 16 איש ואשה אחת שהתרוצצו בין הסבלים הכושים. היתה זו שיירת ״מאקי השחר״.

* מונח רוסי לבחינה בעל־פה, המורכבת רובה הרצאה ארוכה על נושא המוצג לנבחן על ידי חבר הבוחנים.

מאז עברו ארבע שנים. בין הגבעות הפר־איות של עמק ניארי עומד כפר צרפתי טיפו־סי, עם בתים מכוסי גגות רעפים, במרכז שדות המשתרעים לאין סוף. בכניסה לכפר עומד שלט, ככל השלטים העומדים בכניסה לכפרים הצרפתיים, המכריז : עיר השחר.

מספר התושבים, שהקימו להם בלב הג׳ונגל האפריקאי את המפעל החקלאי האירופי הראשון, הגיע לארבעים. ראש הקבוצה נקרא מר דופון. אולם בפי התושבים הוא עדיין המפקד איבן אשר תחת פקודותיו לחמו במח־תרת באיזור השחר בצרפת.

במקום רוכים, אתים. הרפתקתם הת־חילה ב־1944 בשעות ההתרוממות הנפשית של שחרור צרפת. המפקד איבן דופון אסף, ערב אחד, את אנשי גדודו. הוא הציע להם כי יסעו כולם לישב את אפריקה עם בוא השלום. ״אסור לנו לבזבז את הכוח שצברנו מהסולידריות הנפשית וחויות המחתרת. נח־ליף את רובינו באתים, הטנקים בטרקטורים ונצא לכיבוש שממות.״

המפקד איבן דופון היה אז בן 24: הוא היה מיג׳ור בצבא הבריטי, מפקד גדוד בצבא הצרפתי ונושא אותות הצטיינות של חמישה צבאות. למעלה ממחצית גדודו התנדב ללוותו לאפריקה. אולם איבן יצא לבדו לקונגו בשנת 1946 לבחור את מקום ההתישבות. הוא בחר בעמק רחב ידים לא הרחק מבראזוויל. אחר ברירה קפדנית מאד, בחר איבן ב־16 איש ליסד את הנקודה. אתם יצאה אשה אחת בלבד : אשתו של דופון. הם מכרו את כל רכושם ולוו את כל הסכומים שיכלו ללוות. עם 16 מיליון פרנק (16 אלף לירות) קנו ציוד חקלאי משוכלל ויצאו לדרכם.

במקום הנאה, יין. במשך חודשים רבים חיו החלוצים חיי שתוף מלא. לא היתה להם אפשרות לבנות אלא בנין אחד — חדר האוכל. הם המשיכו לישון, חמישה או ששה יחד, בעגלותיהם הישנות. הילדים שעברו במקום נדהמו למראה האדונים הלבנים שהתהלכו בבגדים מטולאים ונעלים קרועות. ואכן היו אלה חיים קשים מאד. ההנאה היחידה שהרשו לעצמם היה בקבוק יין לנפש ליום. כדי לאפשר זאת הצטרכו לא פעם להסתפק בארו־חה אחת של אורז ליום. אולם כעבור זמן־מה התפתחה המושבה והתושבים הביאו גם את נשותיהם וילדיהם מצרפת.

תושבי עיר השחר חשבו שנסיונם זה היה ללא תקדים בעולם כולו, גם לא בברית המו־עצות. הם החליטו לעבוד על בסיס שיתופי כאשר כל אדם נותן את מה שביכלתו ומקבל את הדרוש לו. אם יהיו רווחים יחולקו רווחים אלה בין האנשים ללא הבדל של תפקיד או פריון עבודה.

עברם הצבאי של המתישבים השאיר את אותותיו עד היום. כל בוקר, בשעה שש, נאספים תושבי עיר השחר במגרש המפקדים ובנוכחות הפועלים הכושים שהוכנסו לעבודה במרוצת הזמן, מורם הדגל הצרפתי בטקס כמעט־צבאי. אולם במקום להקריא פקודה יום של מבצעים מחייך המפקד איבן ופונה לאנ־שיו : ״בוקר טוב רבותי,״ הוא אומר בפש־טות, ״היום התחיל״.
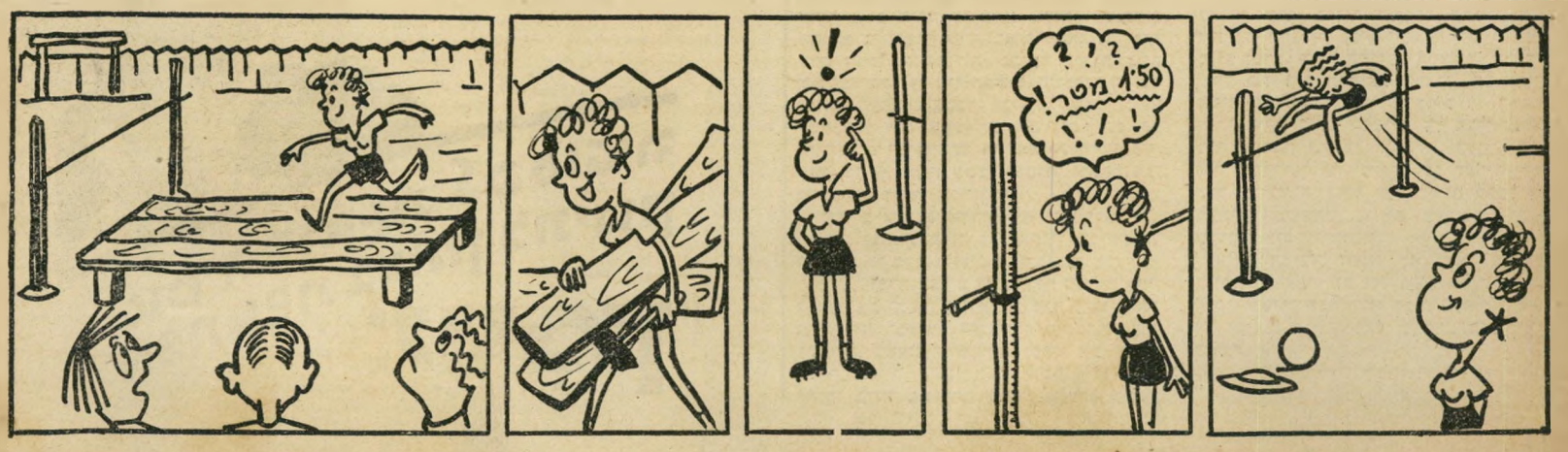
רותי יודעת להסתדר